

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : B.09.0.SGB.0.11-610

3207

Konu : Manisa Milletvekili

Özgür ÖZEL'in

Yazılı Soru Önergesi

.../.../2011

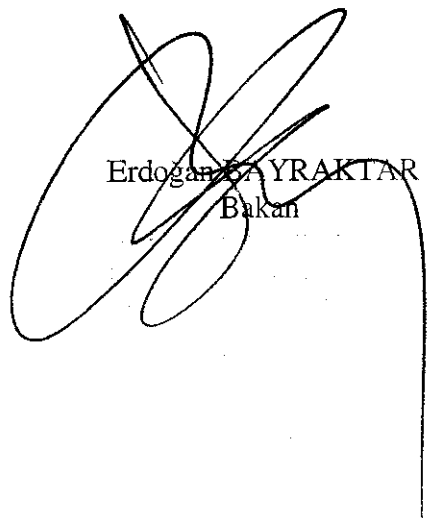
15 Kasım 2011

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 26.10.2011 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.02.00-25840 sayılı yazınız.

Manisa Milletvekili Özgür ÖZEL'in Bakanlığımıza yöneltmiş olduğu, T.B.M.M. 7/713 Esas No'lu yazılı soru önergesine ilişkin cevabımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Erdoğan YRAKTAR
Bakan

EK :

Cevap Yazısı (4 Sayfa)

7- 713

**MANİSA MİLLETVEKİLİ
SAYIN ÖZGÜR ÖZEL'İN
T.B.M.M. 7/713 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE AİT
SORULAR VE CEVAPLARI**

SORULAR:

Manisa ilinin Akhisar ve Gördes ile Balıkesir ilinin Sındırgı ilçeleri arasında yer alan Tavşan Alanı mevkiinde META Nikel Kobalt Madencilik Sanayi ve Ticaret AŞ. tarafından yapılacak Nikel Rafinerisinin insan sağlığına, çevreye ve doğaya vereceği zararın ciddi boyutlarına rağmen ÇED raporu onaylanmış ve 2013 yılında faaliyete geçmesi planlanmıştır. Bu nedenle;

1-"ENCON ÇEVRE DANIŞMANLIK LTD. ŞTİ." adlı şirket hem Çal Dağındaki İngiliz European Nickel şirketinin hem de Meta Madencilik Gördes işletmelerinin ÇED raporlarını hazırlamıştır. ENCON şirketinin ortakları kimlerdir ve böyle hatalarla dolu bir raporun hazırlanmasına nasıl göz yumulmuş ve rapor hangi gerekçelerle onaylanmıştır?

2-Avrupa Parlamentosu'nun 5 Mayıs 2010 tarihinde "madencilik sektöründe siyanür kullanılmasının yasaklanması" şeklinde bir kararı ve "tüm AB ülkelerinden bu kararı dünya genelinde uygulanmasının sağlaması" gibi bir tavsiyesi olmasına rağmen ve dünyanın hiçbir yerinde uygulaması bulunmayan sülfürik asit liç yönteminin hangi nedenlerle Türkiye'de uygulanmasına izin verilmiş ve rapor buna rağmen onaylanmıştır?

3-Bölgenin birinci derecede deprem bölgesi olmasına rağmen sismik etüt yapılmadan ÇED onay raporu verilmiştir, bu durumda olası bir deprem sonrasında ortaya çıkacak sonuçlara karşı ne gibi önlemler alınmıştır?

4-Atık Depolama Tesisinde kullanılacak olan sızdırmazlık sisteminin işlevini tam olarak yerine getirmediginde sülfürik asidin yeraltı sularına karışmasıyla oluşacak çevresel zararların giderilmesi konusunda ne gibi önlemler alınmıştır ve bu durumun zararları hesaplanmış mıdır?

5-ÇED raporuna göre atıklar kireçle işlem yapılarak yok edilecektir, ancak bu uygulama belli bir ömrü doldurduktan sonra insana ve doğaya Japonya örneğinde olduğu gibi zarar vermeyecek midir? Olası riskler hesaba katılmış mıdır?

6-Manisa ilinin Akhisar ve Gördes ilçeleri ile Balıkesir ilinin Sındırgı ilçeleri arasında yer alan Tavşan Alanı mevkiinde META Nikel Kobalt Madencilik Sanayi ve Ticaret AŞ. tarafından faaliyete geçmesi planlanan Nikel Madeni işletmesinin Liç ünitesinin yıllık sülfürik asit gereksinimi için gerekli olan günlük ortalama 65 adet tankerin dolaşımı ve cevherin her gün 70 km uzunluğundaki yolda ağır tonajlı araçlarla dolaşımı sırasında ortaya çıkartacağı çevre kirliliğine ilişkin nasıl bir önlem alınması planlanmaktadır?

7-Tesiste cevheri ısıtmak için kullanılacak 70 bin ton "kısırkdere kömürü"nü'nün çevresel zararları için ne gibi önlemler alınmıştır?

8-Bölgede taşıma faaliyetleri sonucu mevcut trafiği Kırkağaç Kavşağı ile Gördes Kavşağı arasında %31,5 oranında, Gördes Kavşağı ile Gördes arasındaki yolun ise %54,5 oranında artıracak trafik yoğunluğu ve bunun etkileri için ne gibi önlemler alınmıştır?

9-Projenin uzun vadeli sonuçlarından sonra kaybolan tarım arazilerinin yerine, yöre halkının

hangi faaliyetlerle geçimini sağlayacağı planlanmış mıdır?

10-Sülfürik asit tesislerinin en büyük sıkıntısı olan ve kolayca solunum yollarına ulaşır, akciğer kanserine kadar varan ciddi etkiler yaratan asit sisi ile ilgili çevresel ve sağlık açısından önlemler alınmış mıdır?

11-İşletmenin faaliyetleri sırasında ocaklar, taşıma ve depolama yerleri ile öğütme tesisinden yayılacak tozların yağışlarla birlikte yüzey ve yeraltı sularına karışması ve Atık Depolama Tesisinden sızacak sularla yüzey ve yer altı sularına kimyasal atıkların ulaşması ve kaza durumunda çevreye yayılacak her türlü zehirli kimyasalın yüzey ve yer altı sularına ulaşması durumunda karşılaşılabilecek sorunlar ve atıkların en önemli bileşeni olan Arsenik'in çevreye zarar vermemesi için ne gibi önlemler alınmıştır? Bölgede işlenecek cevherin arsenik oranının raporda iddia edildiğinin aksine daha fazla olduğunu uzmanlar ifade etmektedir, bu durum raporu onaylayan yetkililer tarafından Önemli görülmemiş midir?

12-25 yılın sonunda Gördes Nikel Rafinerisinin alanındaki ormanlardan yok edilecek 700 bin ağaç için ne gibi önlem alınmıştır ve bu orman tekrar nasıl yerine konulacaktır?

13-Bölgede uluslararası sözleşmelerle koruma altına alınması zorunlu bitki-hayvan türü var mıdır?

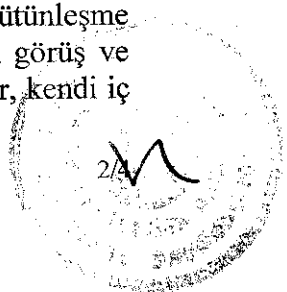
CEVAPLAR:

1-Çevresel etki değerlendirmesi başvuru dosyası, çevresel etki değerlendirmesi raporu ve proje tanıtım dosyası hazırlayacak kurum/kuruluşlara Çevresel Etki Yönetmeliği gereğince yeterlik belgesi verilmektedir. Söz konusu dosyaları da yeterlik belgesi bulunan Encon Çevre Danışmanlık Limited Şirketi hazırlamıştır.

Proje tanıtım dosyası veya ÇED Raporu sunulan projelerle ilgili olarak, gerçekleştirilmesi planlanan projenin, çevreye olabilecek olumlu ve olumsuz etkilerinin irdelenmesi, olumsuz etkilerinin yok edilmesi ya da minimuma indirilmesi için alınması gerekli önlemlerin belirlenmesi kapsamında Bakanlığımızca inceleme ve değerlendirmelerde bulunulmakta, ilgili kurumların görüşleri alınarak, ÇED Yönetmeliği, Çevre Kanunu ve ilgili mevzuatı esas alınarak karar verilmektedir.

ÇED Yönetmeliğinin 8'inci maddesi uyarınca, söz konusu raporlar için Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının (Maden İşleri Genel Müdürlüğü, MTA Genel Müdürlüğü), DSİ Genel Müdürlüğünün, Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğünün (Su ve Toprak Yönetimi Daire Başkanlığı, Atık Yönetimi Daire Başkanlığı, Hava Yönetimi Daire Başkanlığı), Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğünün, Orman Genel Müdürlüğünün ve Valiliklerin (İl Çevre ve Orman Müdürlüğü, İl Özel İdare Müdürlüğü, İl Sağlık Müdürlüğü, İl Tarım Müdürlüğü) içinde bulunduğu bir komisyon oluşturulmuş olup, kurumlar kendi mevzuatları kapsamında projeleri değerlendirmiş ve olumlu görüşleri doğrultusunda da ÇED Olumlu Kararları verilmiştir.

2- 5 Mayıs 2010 tarihinde Avrupa Parlamentosunda bir ilke kararı alınmıştır. Avrupa Birliği mevzuatında Resolution (İlke Kararı) olarak ifade edilen kararlar Avrupa bütünleşme sürecinin tamamına veya Topluluk içi ve dışı özel görevlere ilişkin olarak ortak görüş ve niyetleri ortaya koyarlar. Bu kararlar, bağlayıcı bir özellik taşımamakta olup ülkeler, kendi iç hukuklarına göre karar verebilmektedir.

Manisa İli, Akhisar ve Gördes İlçeleri ile Balıkesir İli, Sındırgı İlçesi sınırları içerisinde META Nikel Kobalt San. ve Tic. A.Ş. tarafından gerçekleştirilmesi planlanan "Gördes Nikel Kobalt Projesine" ilişkin ÇED Olumlu kararı 30/03/2010 tarihinde verilmiştir.

3-ÇED Raporunda sahanın depremsellik özellikleri verilmiş olup, deprem ve diğer acil durumların ortaya çıkması durumunda alınacak tedbir ve önlemler raporda belirtilmiş, proje sahasının birinci derece deprem bölgesinde olduğu ve tasarımlarda alınacak yer ivmelerinin 0,4g'den büyük olması gerektiği belirtilerek, alınacak önlemler açıklanmıştır.

Proje alanı ile ilgili olarak jeoteknik inceleme yapılmış, deprem risk analizi yapılarak maksimum dizayn depremi, işletmeye esas deprem ve oluşabilecek en şiddetli depreme göre riskler değerlendirilmiş, kurulacak tesisler için yapılan hesaplamalarda emniyetli güvenlik katsayılarının sağlandığı hususu ÇED Raporunda açıklanmıştır.

4-Atık depolama tesisinde geçirimsizlik kil ve jeomembranla sağlanacaktır. Söz konusu atık depolama tesisi çevresine kuşaklama kanalları yapılacağı, yağmur sularının su havuzunda toplanarak tesiste kullanılacağı, sızıntı sularının atık depolama tesisi içerisinde bir havuzda toplanacağı, toplanan suların atık depolama göletine veya sisteme geri gönderileceği ÇED Raporunda belirtilmiştir.

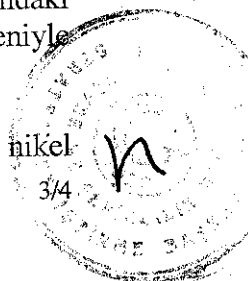
5-Proses atıklarının nötralize olabilmesi için atıklara kireçtaşı eklenerek PH değerinin yükseltilmesi ve asiditenin düşmesi sağlanmaktadır. ÇED Raporunda; yeraltı ve yerüstü su kaynaklarına, hava kalitesine, toprak ve arazi kullanımına, flora ve faunaya, yaşam kalitesine (toz, gürültü, vibrasyon, trafik), peyzaj ve görsel, kültürel varlıklara olan etkiler ile sosyo-ekonomik etkiler ve bu etkilere karşı alınacak önlemler açıklanmış olup, her türlü olası riskler incelenerek değerlendirilmiştir.

6-ÇED Raporunda Projenin trafik durumuna olan etkisini belirlemek amacıyla Çevresel Etki Değerlendirme çalışması kapsamında Proje alanı çevresindeki mevcut ve gelecekteki (proje işletme aşaması) trafik miktarı ve trafikteki araç türü ele alınmış olup, proje alanı ve yakınındaki mevcut trafik yükü ve trafik türünü içeren mevcut güncel bilgiler Karayolları Genel Müdürlüğü (KGM)'den elde edilmiştir. Önceden herhangi bir trafik hacim çalışması yapılmamış yollar için Akhisar-Gördes-Sındırgı yol ayrımında 24 saat sürekli ölçüm temeline dayanan bir çalışma gerçekleştirilmiştir. Karayolları Trafik Kanununun gerektirdiği yükümlülüklerle uyulacağı raporda belirtilmiştir.

7-META Nikel Kobalt San. ve Tic. A.Ş. tarafından gerçekleştirilmesi planlanan Gördes nikel kobalt projesine ilişkin olarak hazırlanan ÇED raporunda kullanılacak kömürün özellikleri verilmiş olup, ısı santralinde kömürün yanması sonucu oluşabilecek emisyonlar modellenerek hesaplanmış, hesaplanan PM, NO₂, SO₂ konsantrasyon değerlerinin yönetmelikte belirtilen sınır değerlerin altında olduğu, tesisin baca çıkışına sürekli SO₂ ölçüm cihazı yerleştirileceği ve yakma sistemi için gerekli bütün periyodik ölçümlerin yapılacağı raporda açıklanmıştır.

8-META Nikel Kobalt San. ve Tic. A.Ş. tarafından gerçekleştirilmesi planlanan gördes nikel kobalt projesine ilişkin olarak hazırlanan ÇED raporunda alan içi ve dışı servis yollarının mümkün olduğunca mevcut yollar üzerine inşa edileceği, böylece yol inşaatı ve trafikten kaynaklanan etkilerin olduğunca azaltılacağı açıklanmakla birlikte, proje sahası dışındaki servis yollarında malzeme ve işçi taşınması ile saha içi servis yollarındaki trafik nedeniyle proje sahasında oluşacak toz ve gaz emisyonları da hesaplanmıştır.

9-META Nikel Kobalt San. ve Tic. A.Ş. tarafından gerçekleştirilmesi planlanan gördes nikel

kobalt projesine ilişkin olarak hazırlanan ÇED raporunda projenin tüm aşamalarında (inşaat, işletme ve kapatma) sosyo-ekonomik çevre üzerine olan olası etkiler ayrıntılı olarak sunulmuştur

10-ÇED raporunda verilen sülfirik asit tesisi ile ilgili olarak dünyada kullanılan en ileri sülfirik asit üretim teknolojisi olarak belirtilen elementer kükürt yakan çift kontak prosesi kullanıldığında sülfirik asit tesisinin gaz emisyonları açısından tüm yönetmelik standartlarını karşıladığı açıklanmıştır.

11-ÇED Yönetmeliği gereğince oluşturulan komisyon tarafından; işletmenin faaliyetleri sırasında ocaklar, taşıma ve depolama yerleriyle öğütme tesisinden yayılacak tozların yağışlarla birlikte yüzey ve yer altı sularına karışması ve atık depolama tesisinden sızacak sularla yüzey ve yer altı sularına kimyasal atıkların ulaşması ve kaza durumunda çevreye yayılacak her türlü zehirli kimyasalın yüzey ve yer altı sularına ulaşması durumunda oluşacak etkiler ve alınacak önlemler değerlendirilmiştir. Gördes nikel-kobalt projesinde de arsenik oranının yüksek olduğu ÇED raporunda belirtilmiştir. Komisyon tarafından izleme çalışmalarında arseniğin de kurşun, silika, pirit vb. bileşenlerin izlenmesi istenmiş ve ÇED raporunda da izleme programlarında izlenmesi gereken diğer parametreler de açıklanmıştır.

12-ÇED raporunda rehabilitasyon projesi hazırlanacağı, bölgenin mevcut özelliklerinin madencilik sonrası rehabilitasyon çalışmalarına yön vermesi amacıyla uygun bitki türleri, tohum karışımları, ekim türleri, transplantasyon başarı oranları gibi konularda deneme parselleri oluşturulacağı, rehabilitasyonda başarıya ulaşmak amacıyla bölgenin iklim ve toprak özelliklerine uyum sağlamış türlerin kullanılacağı, bu nedenle bu bitkisel dokunun yetişme/yaşam ortamı olarak tanımlanacak üst toprak katmanının faaliyet başlanmadan önce sıyrılıp bitkisel özelliklerini kaybetmeyecek şekilde depolanacağı, proje nedeniyle kaldırılan ağaç ve bitki örtüsünün yeniden oluşturulacağı, nicelik olarak proje öncesi değerleri yakalayabilmek anlamında proje alanı içinde olmasa bile proje alanı dışında da (bölgede yaşayanlar ve yerel idare ile yapılan görüşmeler doğrultusunda) ağaç ve bitki dikim çalışmaları yürütüleceği, kesilecek ağaç sayısından daha fazla sayıda ağacın İzmir ve Balıkesir Orman Bölge Müdürlükleri ve Gördes, Akhisar ve Sındırgı Orman İşletme Şeflikleri koordinasyonunda, proje ömrü boyunca Gördes, Akhisar, Sındırgı ve yakın köyler civarında şeflikler tarafından belirlenecek arazilere dikileceği açıklanmıştır.

13-Gördes Nikel-Kobalt Projesinin gerçekleştirilmesinin planlandığı alanda, endemik bitki türleri bulunmakta olup, ÇED Raporunda üst toprağın sıyrılmasından önce, tehdit altındaki bitki türlerinin korunması için bitkilerin tohumları ya da vejetatif organlarının doğaya yeniden kazandırma çalışmalarında kullanılmak üzere toplanacağı ve rehabilitasyon çalışmalarında tekrar uygun habitatlara ekileceği ve bu türlerin proje alanı dışında da yayılım gösterdiği açıklanmıştır. Proje alanında koruma altına alınması gereken fauna türü bulunmamaktadır.

